

D R E P T U L

LEGIslaŢIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENŢA — ECONOMIE POLITICA

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU
SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ŞI DUMINECA

REDACTIA ŞI ADMINISTRAŢIA STRADA DOANNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RADULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an şi pe jumătate de an

la 1 Ianuarie şi 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenţii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R :

JURISPRUDENŢA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casaŢiune şi justiŢie, secŢiunea II: Societatea «Creditul Petrolifer» cu societatea «Nederlandsche Trust Maatschappy».*

Curtea de apel din Bucureşti, secŢiunea I: «Creditul Petrolifer» cu «Nederlandsche Trust Maatschappy».

Tribunalul Ilfov, secŢiunea III: Safta Niculescu cu Pandelescu Constantinescu.

JURISPRUDENŢA STRĂINĂ. — *ObservaŢie de S. R.*

Grigore V. Maniu. — Necrolog.

JURISPRUDENŢA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAŢIUNE ŞI JUSTIŢIE

SECŢIUNEA II

AudienŢa dela 28 Septembrie 1910

PreşedinŢa d-lui D. Cuculi, preşedinte

Societatea «Creditul Petrolifer» cu societatea «Nederlandsche Trust Maatschappy»

SOCIETĂŢI STRĂINE — ACT IZOLAT. — DREPTURI CE DECURG DIN EL. — VALORIFICARE ÎN JUSTIŢIE. — ART. 238 C. COM.

SOCIETĂŢI STRĂINE. — ACT IZOLAT. — INSTANŢĂ DE FOND. — Apreciere suverană. — LIPSA DE CONTROL A ÎNALTEI CURŢI.

IPOTECĂ. — CONSIMŢĂMÂNTUL PĂRŢILOR. — MANIFESTARE ÎN FORMĂ AUTENTICĂ. — CONDIŢIUNE SUBSTANŢIALĂ A VALIDITĂŢII ACTULUI. — ART. 1781 C. CIVIL.

IPOTECĂ. — STIPULAŢIUNE PENTRU UN AL TREILEA. — ACCEPTARE.

IPOTECĂ. — SOCIETATE COMERCIALĂ. — OBLIGAŢIUNI. — MANIFESTAREA CONSIMŢĂMÂNTULUI VITORILOR DETENTORI DE OBLIGAŢIUNI. — ART. 173 C. COM.

IPOTECĂ. — PURGARE. — ÎNDEPLINIRIA FORMALITĂŢILOR. — MANDATAR CONTRACTUAL. — ÎNLĂTURAREA LUI. — MODIFICAREA CONVENŢIUNII.

1° Numai societăŢile străine cari au sediul în ţară sau au stabilită vre-o reprezentanŢă, sunt suse formaliŢăŢilor cerute de art. 238 cod. com., astfel că celelalte societăŢi străine, cari au încheiat întâmplător un act izolat în ţară, sunt scutite de

cerinŢele articolului suscitată şi pot oricând să-şi valorifice în justiŢie drepturile ce decurg din actul efectuat, fără a fi nevoie de a se supune dispoziŢiunilor art. 238 din codul comercial.

2° Chestiunea de a se şti dacă actul făcut de o societate străină este sau nu un act izolat, este o chestiune de fapt, pe care judecătorii fondului, Ţinând seamă de circumstanŢe, o poate rezolvă în mod suveran, şi aprecierea lor scapă de sub controlul instanŢei supreme.

3° ConsimŢământul părŢilor contractante fiind una din condiŢiunile substanŢiale cerute pentru validitatea actului de ipotecă, urmează că neconstatarea autentică a consimŢământului uneia sau alteia din părŢile contractante atrage nulitatea actului.

4° StipulaŢiunea unei ipoteci pentru garantarea sumelor plasate în diferite obligaŢiuni, emise de societatea prin care s'a efectuat împrumutul cu acele sume, este o stipulaŢiune pentru un al treilea — viitorii detentori de obligaŢiuni — şi din moment ce terŢiul a acceptat stipulaŢiunea, el se investeşte cu toate drepturile ce stipulantul a asigurat acestui terŢiu prin contractul său, fără altă formalitate de cât manifestând voinŢa sa de a acceptă aceste drepturi, manifestare care poate rezultă din însuş faptul cumpărării obligaŢiunilor emise.

5° În materie comercială, o societate anonimă poate valabil emite obligaŢiuni la purtător sau nominale, de îndată ce oferă o ipotecă pentru garan-

tarea acestor obligațiuni, fără intervențiunea nici unui reprezentant al viitorilor detentori, iar prin dispozițiile legii din 1900, prin care se dispune formarea unui regulament prin care să se ia măsurile pentru eficacitatea unei astfel de ipotecă, legiuitorul a înțeles a crea un organ legal care să controleze numai garanția oferită, spre a preveni fraudele a căror victime ar putea fi viitorii detentori, iar nicidecum de a efectua împrumutul ipotecar în numele unor viitori creditori.

6° Formalitățile de purgare a unei ipotecă sunt bine îndeplinite în persoana mandatarului contractual prin care s'a încheiat actul de ipotecă, cât timp acest mandatar nu a fost înlăturat prin modificarea convenției, singurul mijloc prin care poate fi îndepărtat mandatarul contractual.

No. 154. — Respins, ca nefondat, recursul făcut de «Creditul petrolifer», societate pentru favorizarea dezvoltării petrolifere din România, contra deciziei Curții de apel din București, secț. I, cu No. 139 din 1910, dată în proces cu societatea «Steaua Română», societatea «Aurora» și societatea «Nederlandsche Trust Maatschappy».

S'au ascultat: citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier G. Stoicescu; d-l avocat G. Danielopol, din partea recurentei societăți, în dezvoltarea motivelor de casare; d-l avocat Petre Missir, din partea intimetei societăți «Trust Maatschappy», în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului I de casare:

«Violarea art. 238 și urm. cod. com., omisiune esențială și nemotivare».

Având în vedere că instanța de fond constată, în fapt, că societatea «Aurora», cu sediul în București, având nevoie de un împrumut, s'a hotărât să emită un număr de 20.000 obligațiuni, de câte 2100 lei fiecare, și cu interes de 5% pe an; că, pentru plasarea acestor obligațiuni, societatea «Aurora» a convenit cu societatea anonimă olandeză «Nederlandsche Trust Maatschappy» din Amsterdam, al cărei scop este de a înlesni împrumuturi ipotecare, ca să mijlocească vânzarea acestor obligațiuni pe piețele Olandei; că societatea olandeză, în schimbul serviciului său, a pretins un comision de 1%, iar pentru garantarea sumei de 4.200.000, valoarea obligațiunilor emise, a cerut o ipotecă în primul rang asupra fabricii de petrol din comuna Băicoi și derivatelor ei, și asupra fabricii de petrol și de derivate din Târgoviște și dreptul de a reprezenta pe detentori în raporturile loc cu societatea împrumutată; că, părțile căzând de acord, s'a format în acest scop actul de ipotecă, s'a autentificat și transcris în registrele de ipotecă, figurând ca părți con-

tractante societatea «Aurora», ca debitoare, și societatea Nederlandsche Trust Maatschappy, ca creditoare și reprezentanta viitorilor detentori de obligațiuni; că societatea «Aurora» nefind consecință obligațiunilor ce-și luase, societatea olandeză a pus în vânzare imobilele ipotecate; că societatea «Creditul petrolifer», creditoare ipotecară în al doilea rang, a făcut contestațiune la urmărire, susținând că ipoteca societății olandeze este nulă, contestațiune ce a fost respinsă prin decizia supusă recursului;

Considerând că este cert, în drept, că o societate străină nu poate avea sediul sau o reprezentanță în țară, decât conformându-se dispozițiilor art. 238 și urm. din codul de comerț; că instanța de fond declară că societatea olandeză nu are nici sediul afacerilor sale, nici vre-o reprezentanță în țară, însă nu a contravenit art. 238 cod. com., pentru că nu a făcut în țară operațiuni comerciale obișnuite; că, contractul de ipotecă în chestiune este un act izolat, menit a garanta niște operațiuni comerciale făcute în străinătate;

Considerând că, așa interpretată convențiunea părților, actul de ipotecă este valabil și urmărirea exercitată permisă de lege;

Considerând că chestiunea de a se ști dacă actul făcut de societatea olandeză este sau nu izolat, este o chestiune de fapt, pe care judecătorul fondului, ținând seamă de circumstanțe, o poate rezolvă în mod suveran, și aprecierea sa scapă de sub controlul instanței supreme;

Considerând că, judecând astfel, Curtea nu a violat art. 238 și urm. din codul de comerț, ci, din contră, a făcut o sănătoasă aplicațiune a acestui text de lege, și prin urmare motivul invocat este nefondat.

Asupra motivelor II și III de casare:

«Violarea art. 973 și 1772 și 1781 c. civil».

Considerând că este netăgăduit că ipoteca este un act solemn; că lipsa uneia din formalitățile substanțiale atrage nulitatea actului; că, între formalitățile substanțiale figurează și consimțământul părților contractante, care trebuie să fie manifestat înaintea judecătorului indrituit a autentifica actul și constatat în însuș actul ipotecar; că, neconstatarea autentică a consimțământului uneia sau alteia din părțile contractante atrage nulitatea actului;

Considerând că instanța de fond constată că actul de ipotecă în litigiu a intervenit între societatea «Aurora», de o parte, și societatea «Nederlandsche Trust Maatschappy», de altă parte; că consimțământul ambelor părți contractante este constatat în însuș actul de ipotecă; că, din acest punct de vedere, actul de ipotecă este la adăpostul oricărei critice serioase;

Considerând că este adevărat că, în realitate, societatea olandeză nu se obligă să împrumute ea însăși societății «Aurora» suma de 4.200.000 lei, ci numai să mijlocească plasarea obligațiunilor emise de «Aurora»; că, singurul beneficiu ce societatea olandeză stipulase prin actul ipotecar, este un simplu comision, drept serviciile

ce va aduce societății «Aurora»; că, așa fiind, societatea olandeză nu devine creditoarea comisionului *hic et nunc*, din momentul autentificării actului de ipotecă, ci numai după plasarea obligațiilor;

Considerând că, pentru a obține acest comision și pentru a asigura succesul operațiunii proiectate, societatea olandeză a căutat să ofere publicului olandez o garanție eficace pentru sumele plasate în obligațiunile oferite; că, în acest scop, a cerut și dobândit dela societatea «Aurora» o ipotecă, atât pentru comisionul său, cât și pentru viitorii detentori de obligațiuni, și în același timp s'a constituit reprezentanta acelor detentori; că, publicul olandez cumpărând obligațiunile în condițiunile prospectului publicat și conform actului ipotekar, a devenit virtualmente creditorul ipotekar al societății «Aurora» și a primit ca mandatar pentru a-i reprezenta față cu debitoarea lor, pe societatea Trust;

Considerând că, în drept, stipulațiunea unei asemenea ipotece în favoarea stipulantului și a viitorilor detentori de obligațiuni, este o stipulațiune pentru un al treilea, căci nici un principiu de drept nu se opune unei stipulațiuni de acest fel; că, odată ce terțiul a acceptat stipulațiunea, el se investește cu toate drepturile ce stipulantul a asigurat acestui terțiu prin contractul său, fără altă formalitate decât manifestând voința sa de a accepta aceste drepturi;

Considerând că, în specie, detentorii de obligațiuni au acceptat ipoteca oferită lor de către societatea «Aurora», prin faptul că au cumpărat obligațiuni și societatea «Aurora» a încasat sumele provenite din plasarea acestor obligațiuni, fără ca pentru aceasta să mai fi fost nevoie de vre-o altă formalitate;

Considerând că, dacă, după principiile de drept civil, ipoteca în chestiune este perfectă, cu toate că detentorii de obligațiuni, creditori reali, nu au luat parte la întocmirea actului de ipotecă, cu atât mai perfectă este această ipotecă, privită din punctul de vedere al caracterului comercial al operațiunii garantată prin ipotecă;

Considerând că, în materie comercială, o societate anonimă poate valabil emite obligațiuni la purtător sau nominale, de îndată ce oferă o ipotecă pentru garantarea acestor obligațiuni, fără intervențiunea nici unui reprezentant al viitorilor detentori; că, aceasta reiese din termenii în cari este redactat art. 173 din codul comercial; că, dacă prin legea din 1900 se prevede formarea unui regulament prin care să se ia măsurile în interesul public pentru eficacitatea ipotecei oferite de o societate anonimă, aceasta nu înseamnă că legiuitorul a voit să creeze un organ legal care să trateze cu societatea anonimă în numele unor viitori creditori, ci numai de a controla garanția oferită spre a preveni fraudele a căror victimă ar putea deveni detentorii de obligațiuni;

Considerând că, astfel fiind, al doilea mijloc de casare este nefondat;

Considerând că, stabilit fiind că societatea olandeză a putut stipula pentru dânsa și detentorii de obligațiuni, prin actul de ipotecă atacat în nulitate, în mod logic și juridic a putut cere și inscripțiunea ipotekară, și deci și al treilea motiv de casare este nefondat.

Asupra motivelor IV și V de casare, bazate pe omisiune esențială și violarea art. 173 cod. com.:

Considerând că, în virtutea convențiunii părților, societatea olandeză devine reprezentanta tuturor detentorilor de obligațiuni în raporturile lor cu societatea imprumutată; că acest mandatar contractual nu putea fi înlăturat decât prin modificarea convențiunii; că, așa fiind, formalitățile de purgare trebuie îndeplinite față cu mandatarul contractual, și deci motivul patru este nefondat; că, în ce privește motivul al cincilea, el a fost discutat implicit și rezolvat prin considerentele prin cari s'a respins motivul al doilea, și prin urmare ar fi superflu a reveni asupra unor considerente deja formulate.

Asupra motivului VI de casare, bazat pe nemotivare:

Considerând că Curtea constată că societatea «Nederlandsche Trust Maatschappij» nu face operațiuni de imprumut; că, conform statutelor ei, mijlocește împrumuturi cu ipotecă; că, în specie, societatea olandeză nu a eșit din cercul operațiunilor ei statutare;

Că, astfel fiind, motivul invocat este lipsit de temei.

Asupra motivului VII de casare:

«Violarea art. 496 pr. civ., a regulilor cari guvernează materia mandatului și omisiune esențială».

Considerând că instanța de fond, întemeindu-se pe contractul ipotekar intervenit între părți, declară că societatea olandeză este reprezentanta detentorilor de obligațiuni, și că este, ca atare, aleasă prin însuș contractul lor, legea părților;

Considerând însă că, din momentul ce prin actul de ipotecă societatea «Aurora» recunoaște pe societatea olandeză ca reprezentantă a detentorilor, este rău venită de a critica un contract pe care dânsa este ținută să-l respecte, cu atât mai mult cu cât detentorii de obligațiuni niciodată nu au denegat societății «Maatschappij» dreptul de a-i reprezenta; că, așa fiind, societatea «Maatschappij» putea urmări averea ipotekară, și deci motivul formulat este nefondat.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 17 Iunie 1910

Președintele d-lui Oscar N. Nicolescu, prim-președinte

«Creditul Petrolifer» cu «Nederlandsche Trust Maatschappij»
din Amsterdam

SOCIETĂȚI ANONIME STRĂINE.— FUNCȚIONAREA LOR ÎN ȚARĂ.—
CONDIȚIUNI.— ART. 250 COD. COM.
OBLIGAȚIUNI LA PURTĂTOR.— EMITEREA LOR.— CREDITORI.—

INSCRIȚIUNE IPOTECARĂ.— LUAREA EI DE CĂTRE UN GIRANT DE AFACERI.

OBLIGAȚIUNI LA PURTĂTOR.— SOCIETĂȚI ANONIME.— AUTORIZAREA LOR PENTRU EMITEREA DE ACȚIUNI.— INSCRIȚIUNE IPOTECARĂ ASUPRA AVEREI IMOBILIARE A SOCIETĂȚII OBLIGATE.— GIRANT DE AFACERI.

1° Dispozițiunile art. 250 cod. com., privitoare la formalitățile ce societățile străine au a îndeplini când vor să funcționeze în țară, se aplică numai acelor societăți cari, constituite în străinătate, au în țară sediul și obiectul întreprinderii lor sau cari își stabilesc în țară vre-o reprezentanță, iar nicidecum și acelor societăți străine cari întâmplător au relațiuni în România, efectuând acte izolate și cari au deci facultatea de a-și valorifica înaintea justiției drepturile ce decurg din acele acte.

2° Potrivit naturei speciale a obligațiunilor la purtător, emise de societățile anonime, cumpărătorii de titluri, adică creditorii, neapărând decât în urma creării titlurilor obligative, inscripțiunea ipotecară asupra imobilelor societății obligate poate fi luată de o persoană oarecare, ca girant de afaceri sau reprezentant legal al viitorilor cumpărători de obligațiuni, aceștia acceptând în urmă măsurile luate prin primirea titlului și plata efectivă a sumelor împrumutate.

3° Cu toate că legiuitorul comercial din 1900, determinând condițiunile în cari societățile anonime sunt autorizate de a emite obligațiuni la purtător sau nominative, a lăsat autorităților guvernamentale grija de a crea printr'un regulament un organ care să reprezinte pe viitorii creditori, purtătorii de titluri, la luarea inscripțiunii ipotecare asupra averii imobiliare a societății obligate, totuș un asemenea organ nefiind creat, activitatea societăților și emiterea obligațiunilor nu poate fi suspendată până la crearea lui, și deci urmează a se aplică regulile codului civil, întrucât sunt compatibile cu natura instituțiunei, inscripțiunea ipotecară având astfel a fi luată pe numele unui girant de afaceri în interesul creditorilor viitori.

No. 149.— S'au prezentat în instanță: d-l avocat G. Danielopol, din partea societății «Creditul Petrolifer», și «Trust Maatschappy» prin d-l avocat Petre Missir.

Curtea,

Asupra apelurilor făcute de societatea «Nederlandsche Trust Maatschappy» din Amsterdam și de «Creditul Petrolifer», societate pentru favorizarea dezvoltării industriei

petrolifere din România, contra sentinței cu No. 271 din 1909 a tribunalului Ilfov, secția de notariat.

Având în vedere că, din actele prezentate și desbaterile urmate în instanță, rezultă că societatea anonimă olandeză «Nederlandsche Trust Maatschappy», cu reședința în Amsterdam, fondată la 21 Aprilie 1891, al cărei scop principal este de a interveni pentru împrumuturi ipotecare, prin transferare pe numele ei a dreptului real din partea creditorilor sau deținătorilor de acțiuni la purtător, a intervenit pentru plasarea a 2000 obligațiuni a 2100 lei fiecare, cu interes de 5% pe an, constituind împrumutul cu ipotecă în primul rang, contractat, în virtutea autorizațiunei dată consiliului de administrație, prin adunarea generală dela 29 Aprilie 1905, de către societatea anonimă pentru industria și comerțul petrolului «Aurora», cu sediul în București. Astfel, între sus zisa societate «Maatschappy» și «Aurora» s'a încheiat actul de ipotecă din 4 Iunie 1905, prin care cea din urmă contractează un împrumut de 4.200.000 lei, printr'o emisiune de 2000 obligațiuni la purtător, amortizat în 25 ani, cu interese de 5%, plătibile semestrial, garantate prin ipoteca în primul rang asupra fabricii de petrol și derivate din Băicoi, județul Prahova, și asupra fabricii de petrol și derivate din Târgoviște, cu condițiune formală ca societatea intervenientă «Maatschappy» să reprezinte pe purtătorii de obligațiuni și să exercite drepturile lor față de societatea «Aurora», în sensul cel mai larg, putând radiă inscripțiunea ipotecară luată de dânsa în numele viitorilor detentori, în caz de plată, sau de a pune în vânzare judiciară imobilele ipotecate, în caz de neîndeplinire a obligațiunilor contractate, caz în care se asigură societății «Maatschappy» dreptul la un comision de 1% din prețul de vânzare. Societatea «Aurora», nefiind consecuentă angajamentului luat, a fost pusă în urmărire de către societatea «Maatschappy», care a cerut tribunalului de notariat local vânzarea imobilelor ipotecate, și în urma comandamentului efectuat societății debitoare și a tabloului de ordine efectuat, în care societatea «Maatschappy» este trecută ca creditoare în primul rang, în baza actului de ipotecă menționat, cu suma de 4.200.000 lei, a fost contestată de către alți creditori, și anume de societatea «Steaua Română», altă creditoare ipotecară, și de «Creditul Petrolifer», invocându-se de ambii diferite motive în scop de anularea urmăririi. Prima creditoare, societatea «Steaua Română», retrăgându-și contestațiunea în această instanță, a rămas de statuat asupra contestațiunei «Creditului Petrolifer», pe care tribunalul de prima instanță a admis-o, anulând urmărirea;

Considerând că, astfel, Curtea, în urma efectului devolutiv al apelului, urmează a discuta temeinicia motivelor contestațiunei «Creditului Petrolifer», așa precum au fost prezentate în această instanță.

În ce privește primul motiv al contestațiunei, tras din faptul tăgăduirii existenței societății «Nederlandsche Trust

Maatschappy», ca persoană juridică în România, capabilă de a obține drepturi și obligațiuni:

Considerând că legiuitorul nostru comercial, după exemplul altor legislațiuni străine, dând importanță deosebită societăților anonime, cari și în țara noastră au acaparat aproape toate întreprinderile mari, are grija de a întocmi un complex de forme pe cari le cere pentru a acorda personalitate juridică societăților naționale și celor străine, supunându-le pe toate unei reglementări minuțioase și unor măsuri riguroase pentru prevenirea abuzurilor la cari pot da loc operațiunile societăților;

Considerând că, din acest punct de vedere, legiuitorul nostru subordonând societățile străine cari își stabilesc în țară vre-o reprezentanță sau cele constituite în străinătate, dar au în țară sediul și obiectul principal, autorizațiunii și supravegherei guvernamentale și depunerii unei cauțiuni uniforme, minimum de 100.000 lei, cât și altor numeroase formalități, rezultă că până la îndeplinirea acestor condițiuni, ele nu pot efectua orce fel de operațiuni sub orce titlu, pentru că art. 250 din codice prevăzând sancțiunea neîndeplinirii acestor formalități, consacră pedepse corecționale contra persoanelor cari ar face atari operațiuni pe seama unor asemenea societăți străine neautorizate, ce ar funcționa în țară;

Că, aceasta fiind singura sancțiune prescrisă pentru societățile străine ce au raporturi directe și continue în țară, rezultă lămurit că acest text nu poate să privească orce altă societate anonimă străină, ce nu intră în cadrul vizat de legiuitor, adică care n'are nici reprezentanță în țară și nici nu este constituită în străinătate, dar în vederea unui sediu și a obiectului principal din țară, într'un cuvânt, o societate străină care, întâmplător, are relațiuni în România, și căreia astfel legiuitorul i-a lăsat posibilitatea de a efectua acte izolate, și deci ca consecință și facultatea de a-și valorifica în justiție dreptul ce-i decurge din alcătuirea unui asemenea act izolat, pentru că este netăgăduit că cea mai elementară regulă de echitate pretinde ca posibilitatea efectuării unui act juridic să acorde ca corolar indispensabil și exercițiul acțiunii judiciare inerentă obținerii valorificării drepturilor și obligațiunilor ce decurg din acel act;

Considerând că, întrucât dar legiuitorul comercial nu se ocupă de societățile străine ce n'au raporturi continue și frecvente cu localitatea, și întrucât societății «Nederlandsche Trust Maatschappy» nu i se contestă existența legală în Olanda, țara de care depinde, și unde este dovedit că i se recunoaște calitatea de persoană juridică, echitatea și interpretarea rațională a textelor menționate deduc la consecința că și acestei societăți (care de altminteri a fost primită de instanțele noastre judiciare cu ocaziunea împrumutului și căreia deci i s'a recunoscut dreptul de a efectua un act izolat), nu i se poate tăgădui ulterior aceeași calitate, când este vorba de a uză de mijloacele judiciare ce i sunt necesare în valorificarea drep-

turilor isvorâte din acest act izolat, și, în adevăr, soluțiunea contrară, pe lângă inichitatea ce ar stabili, ar fi cu totul defavorabilă și creditului general, pentru că societățile străine cari au împrăștiat capitaluri în diferite întreprinderi industriale și comerciale din țară, trebuie să găsească ocrotire în exercițiul legal al acțiunilor judiciare ce dă loc raporturile de drept ce au cu localitatea, și nu pot fi ținute în seamă neregularități, ce n'au fost deloc în interesul societății împrumutate de a fi semnalate cu ocaziunea plasării obligațiunilor, și deci nu pot fi opuse nici de creditorii aceștia, cu drepturile căreia se investesc în această contestație;

Având în vedere că, în al doilea loc, se pretinde de către societatea contestatoare, «Creditul Petrolifer», că ipoteca contractată în favoarea societății «Maatschappy» este nulă, pentru că n'a fost acceptată de adevărații creditori — detentorii de obligațiuni — și, în tot cazul, inscripțiunea ipotecară luată de societatea «Maatschappy» este nulă, pentru că nu s'a luat cu consimțământul celorlăși creditori, portorii obligațiunilor «Aurorei»;

Considerând că, independent de faptul că creditorul, în profitul căruia se constituie o ipotecă, în condițiunile art. 1772 din codul civil, nu este ținut să-și dea consimțământul său în același timp cu al debitorului și în formă autentică, jurisprudența fiind fixată în sensul că acceptarea ipotecei de către creditor se poate face posterior și chiar în mod tacit; iar, apoi, în ce privește luarea inscripțiunii, ce trebuie cerută în realitate de ambele părți contractante, potrivit art. 1781 din codul civil, a fost efectuată cu îndeplinirea prescripțiunii legale, pentru că, chiar după dreptul comun, inscripțiunea este perfect valabilă când este luată de reprezentantul legal al creditorului;

Considerând că însuși constituirea titlurilor de obligațiuni la purtător sau nominative ale societăților anonime ne arată că ele nu pot fi în absolută concordanță cu obligațiunile ipotecare propriu zise, cu creditori cunoscuți chiar în momentul alcătuirii contractului ipotecar, ca să li se poată aplica literal dispozițiunile ce guvernează instituția contractului ipotecar de drept comun, pentru că după dispozițiunile art. 173 și următoarele din codul comercial care singure determină condițiunile în care societăților anonime le este permis de a emite obligațiuni, garantate prin imobile ale societății, ce se afectează la serviciul acestor obligațiuni, reese necontestat că emisiunea de titluri și deci constituirea garanțiilor ipotecare, potrivit deciziunii adunării generale, precedează plasamentul titlurilor, care pot fi date unor bănci sau răspândite în piață prin subscripțiune publică, și astfel fiind, este necontestat că, potrivit naturei speciale a acestor obligațiuni ale societăților anonime, întrucât cumpărătorii de titluri, adică creditorii, nu apar de cât în urma creării titlurilor obligative, după ce toate garanțiile de inscripțiune și publicațiune au fost de ordinar luate, nu putem

pretinde ca în asemenea contracte să ia parte la formalitatea inscripțiunii persoane ce apar ulterior cu drepturi, așa că va fi suficient dacă inscripțiunea va fi luată de către o persoană oarecare, ca girant de afaceri sau reprezentant legal al viitorilor cumpărători de obligațiuni, în interesul acestora, și dacă dâșii acceptă în totul măsurile luate, prin primirea titlului și plata efectivă a sumelor imprumutate. Și, de altminterlea, cei de al treilea, cari ulterior intră în raporturi cu societatea obligată, n'au a se plânge, pentru că sarcina imobilelor afectate la serviciul obligațiunilor le este manifest desemnată, prin inscripțiunea luată de girantul creditorilor și deci dâșii sunt în măsură de a cunoaște că patrimoniul societății cu care ulterior intră în raport este legalmente grevat și că nu pot conta decât pe restul averii societății debitoare;

Considerând că legiuitorul comercial din 1900 determinând condițiunile cu care societățile anonime sunt autorizate de a emite obligațiuni la purtători sau nominative, dacă în realitate a lăsat autorității guvernamentale grija de a reglementa ulterior formele în cari se va lua inscripțiunea și asigurarea unei garanții eficiente, după cum rezultă dintr'un amendament primit de legiuitor și publicat la finele legii din 1900, și dacă cei în drept n'au luat până acum nici-o măsură spre a aduce la îndeplinire voința legiuitorului, nu se poate deduce că acțiunea societăților anonime sub raportul emisiunii de obligațiuni este oprită în loc, și că ele sunt impeditate de a emite obligațiuni chiar dacă satisfac cerințele legii, și aceasta numai pentru motivul lipsei unui organ care să reprezinte pe viitorii purtători de titluri la luarea inscripțiunii hipotecare asupra imobilelor societății obligate și care să se asigure de eficacitatea garanției. A admite această consecință ar fi de a merge prea departe cu tutelarea intereselor majorilor, chiar când aceștia sunt satisfăcuți și primesc o situațiune creată și cei de al treilea nu pot fi în risc, căci în tot cazul inscripțiunea făcută și în acest mod prin reprezentantul legal al viitorilor creditori, este suficientă spre a le desemna sarcina ipotecară; și, în fine, ar fi de a se deduce că legiuitorul a reglementat zadarnic instituția obligațiilor societăților anonime încă din 1900 suspendând punerea în aplicare a dispozițiunilor privitoare până la alcătuirea regulamentului, ce nu s'a făcut până acum. În aplicațiunea acestor texte urmează deci a se respecta regulile prescrise de codul civil, numai intru atât cât sunt compatibile cu natura instituțiunii, și deci nimic nu împedică, ca inscripțiunea ipotecară să se facă pe numele unui garant de afaceri, în interesul creditorilor viitori, așa după cum a făcut în cazul de față și societatea «Maatschappy» și după cum chiar statutele sale o autoriză de a efectua asemenea operațiune.

Având în vedere că, în ultimul loc, se impută societății urmăritoare, că dânsa n'are în tot cazul mandat valabil de a face urmărirea pentru viitorii creditori, cumpărători de obligațiuni;

Considerând că, din cuprinsul articolului 7 al actului de ipotecă, rezultă clar că societatea debitoare «Aurora» a stipulat expres împreună cu giranta de afaceri a creditorilor, societatea «Maatschappy», clauza după care, în caz de neîndeplinire a vreuneia din obligațiunile societății debitoare, cealaltă contractantă, societatea «Maatschappy», să aibă dreptul de a pune în vânzare judiciară imobilele ipotocate, iar prețul vânzării să fie liberat ca plată purtătorilor titlurilor de obligațiuni ce s'ar prezentă;

Că, mai departe, cumpărătorii de obligațiuni intrând ulterior în stăpânirea titlurilor, și prin însuși acest fapt al achizițiunii lor primind virtualmente toate stipulațiunile actului de ipotecă încheiat în interesul lor, au primit și această facultate de a fi reprezentați în caz de urmărire eventuală a societății debitoare, prin societatea «Maatschappy», ce i-a reprezentat la contractarea imprumutului, facultate, care intrând în patrimoniul viitorilor detentori de obligațiuni, și de care țin să beneficieze intrucât este cert că citații detentori de obligațiuni n'au luat nici-o măsură contrară celor luate de către societatea ce'i reprezintă, și tocmai se asociază cu această societate, stăruind cea mai mare parte dintre acești creditori ca să poată reintra în realizarea drepturilor lor chiar prin ducerea la capăt a urmăririi întreprinse de către societatea intimată;

Că, în tot cazul, obiecțiunea ce se face privitoare la neconcordanța ce există între un asemenea mandat și cel ordinar nu este întemeiată, pentru că, după cum s'a zis, în această materie trebuie ținut seamă de natura specială a unor asemenea obligațiuni, care deosebindu-se de obligațiile ordinare în privința constituției, se deosebesc și în privința modului executării și urmăririi ce pot da naștere, pentru că fiind cert că în asemenea imprumuturi sunt numeroși proprietari de titluri, împrăștiați de multeori în diferite țări, uzul și necesitatea funcționării cu bună credință a instituțiunii a căutat introducerea unor măsuri de urmărire potrivite intereselor tuturor părților și în special al creditorilor, cari s'ar găsi stânjeniți în drepturile lor dacă ar fi nevoiți să urmeze spre îndestularea lor calea anevoioasă a urmăririi ordinare chiar în situațiunile ce comportă deosebiri cu dreptul comun; și, deci când ne găsim în fața unor asemenea deosebiri, nefiindu-le prohibit prin nici-o dispozițiune legală viitorilor creditori de a primi clauza posibilității urmăririi debitorului de către girantul care a încheiat imprumul, după cum formal este autorizată în cazul de față societatea urmăritoare «Maatschappy» trebuie a se ține seamă de această clauză valabil consimțită de către societatea debitoare în momentul alcătuirii contractului și cunoscută celor de al treilea, și deci și Creditului petrolifer, din momentul inscripțiunii actului ipotecar. Obiecțiunile ce se aduc că asemenea clauze conclud la desăvârșirea unui mandat, cu toate că neexistența mandatului în momentul imprumutului este stabilită sau că

dă loc la validitatea unui mandat irevocabil, contrar principiului dreptului comun, nu și găsesec justificare, printrucă, în această materie specială, mandatul își are proveniență chiar ulterior prin achizițiunea postumă a titlului cu clauza ce-l creează, iar măsura revocabilității mandatului, dat în favorul creditorilor, și pe care ei totdeauna l'au primit, nu le este ridicată, dânșii fiind liberi în orice moment de a interveni la urmărire, îndată ce ar socoti că acțiunea mandatarului le ar fi dăunătoare ;

Considerând, în fine, că nici obiecțiunea ce se face în sensul imposibilității urmăririi din cauză că societatea urmăritoare nu poate invoca în numele căror anume creditorii face această executare, ca astfel debitoarea să fie în măsură la orice moment de a înlătura urmărirea prin plata datoriei sau satisfacerea ori cărei alte obligațiuni ce a motivat urmărirea, este neintemeiată, pentru că dacă este adevărat că de ordinar debitorul are nevoie de a cunoaște numele și domiciliul creditorului său spre a-i opune orice excepțiune privitoare la liberațiunea sa și eventual a se executa prin îndeplinirea în totul a obligațiunii, totuși și în cazul de față, societatea debitoare nu este lipsită de această facultate, și în tot cazul poate împiedica urmărirea, consemnând suma datorată până în momentul cercetării definitive a excepțiilor ce le ar avea :

Considerând că față cu cele expuse rezultând lămurit că societatea «Maatschappy» deplin autorizată de actualii detentori de obligațiuni, în baza mandatului invocat, bine și în mod regulat a întreprins această urmărire, încât este de prisos a se mai discuta valabilitatea autorizării ce s'a mai dat de majoritatea detentorilor de obligațiuni încă dela 23 Noembrie 1908 și faptul depunerii la casa Marmorosch & Blanc a 1860 obligațiuni din numărul total de 2000, câte au fost emise de societatea «Aurora», cari detentori ratifică în totul actele de urmărire întreprinse de societatea «Maatschappy», precum de asemenea este de prisos a se mai discuta autorizarea dată de un mare număr de detentori, constituiți în societate, ulterior consimțită spre a și apăra drepturile lor față de societatea debitoare ;

Considerând că astfel înlăturându-se ca neintemeiate toate obiecțiunile «Creditului petrolifer», Curtea urmează a admite apelul, a reformă sentința primei instanțe, și a condamna societatea contestatoare la 500 lei cheltueli de judecată ;

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Maxim, admite apelul făcut de societatea «Maatschappy», etc.

Semnați : Oscar N. Nicolescu, D. G. Maxim, Ar. Alexandrescu, Al. Negrescu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIUNEA III

Audiența dela 6 Octombrie 1910

Președinta d-lui C. H. Roseti, judecător de ședință

Safta Niculescu cu Pandelescu Constantinescu

DAUNE.— RELAȚIUNI SEXUALE ÎNTRE O FEMEIE ȘI UN BĂRBAT.— NAȘTERE DE COPIL.— ABANDON.— CERERE DE DAUNE.— CERȘETAREA PATERNITĂȚII.— ART. 307 ȘI 998 COD. CIV.

Cu toate că cercetarea paternității este proi-bită de lege, totuș femeia abandonată de bărbatul cu care în urma relațiilor sexuale ce au avut, a dat naștere unui copil, poate cere în justiție ca acesta să fie condamnat ca prin plata unei sume de bani să-i repare prejudiciul cauzat prin nașterea copilului, iar instanțele judecătorești pot admite

o asemenea cerere, fără ca prin aceasta să se stabilească vre-o legătură juridică între fiu și tatăl său natural, cări vor continua și în viitor să rămână tot străini unul altuia.

No. 599. — S'a ascultat d-l avocat Deșliu, în dezvoltarea motivelor de apel, și intimatul, în combateri.

Tribunalul,

Având în vedere apelul numitei Safta Niculescu, introdus în fața tribunalului la 2 Iunie 1910 în scop de a vedea reformându-se cartea de judecată No. 1096 a judecătorii ocolului III București, care i respinge acțiunea sa intentată în contra numelui Pandelescu Constantinescu ;

Având în vedere că, prin această acțiune, reclamanta ceruse la prima instanță ca susnumitul să fie condamnat a'i plăti suma de 1500 lei cu titlul de despăgubiri pentru daunele ce i-a cauzat prin faptele sale, deoarece prin făgădueli de căsătorie și ademenire a reușit să o determine să cedeze dorințelor sale trușesti, iar în urma relațiilor dintre reclamantă și pârât s'a născut și un copil, după nașterea căruia pârâtul a abandonat pe reclamantă împreună cu fiul său pentru a se căsători cu o altă femeie.

În fapt :

Având în vedere că, deși nu se dovedește în mod suficient că pârâtul ar fi parvenit să poseadă pe reclamantă numai în urma unor făgădueli formale de căsătorie, totuși prin interogatoriul luat pârâtului atât la prima instanță, cât și în fața tribunalului, acesta recunoaște că într'adevăr a avut relațiuni de dragoste cu reclamanta și că a făgăduit să ia și să întrețină pe copilul despre care se vorbește în acțiune, tăgăduind însă în mod categoric că ar fi făgăduit când-va reclamantei să o ia în căsătorie sau că ar fi recunoscut că copilul ar fi fost al său, pretinzând astăzi că dacă făgăduise să se ocupe de copil o făcea numai dintr'un simțământ de caritate ;

Că, judecătoria, luând mărturisirile de mai sus ca un început de dovadă scrisă, a admis ca reclamanta să și dovedească pretențiunile cu martori ; că din depozițiunile martorului Maior Vargă se dovedește că pârâtul departe de a avea aerul că face numai o faptă bună, luat de scurt de șefii săi, «se obligase» să plătească un ajutor de 20 lei lunar reclamantei pentru creșterea copilului ;

Că, mărturisirile martorului Vargă sunt coroborate și prin acelea ale martorilor Maior Georgescu și Anicuța Niculescu ;

Că, dacă pârâtul nu s'ar fi crezut îndatorat față de reclamantă, și dacă n'ar fi avut credință că copilul este al său, n'ar fi avut decât, tăgăduind totul, să refuze reclamantei orice ajutor, fără ca cineva să-l poată constrânge la aceasta ;

Că, ceva mai mult, fiind cu chef, a declarat martorului Christea Mircea, în mod categoric, că copilul în chestiune este copilul său ; or, este mai firesc lucru a se crede că eră mai sincer în acel moment, când nimeni nu-i reclamă nimic, decât astăzi când i se cere o reparațiune pecuniară ;

Că, deși astăzi reclamantul tăgăduiește toate aceste lucruri, având chiar îndrăzneala să prezinte tribunalului pe femeia ce-i aparținuse ca fiind o femeie pierdută, aducând în sprijinul afirmațiilor sale mărturisirile suspecte ale unor camarazi ai săi ; afirmațiunile sub prestare de jurământ ale martorilor reclamantei, de o moralitate ce nu poate fi suspectată de tribunal, puse în cumpănă cu afirmațiunile martorilor produși de pârât, determină con-

vingerea tribunalului că copilul în chestiune este realmente al pârâtului;

Că chiar nedovedindu-se că reclamanta ar fi cedat pârâtului, în urma făgăduielei acestuia de a o lua în căsătorie, numai faptul existenței copilului rezultat din relațiunile lor constituie un titlu puternic pe care reclamanta să-și sprijine acțiunea formulată în termeni de altminteră destul de modești, întrucât făcând ca reclamanta să rămâie însărcinată, pârâtul a îngreuiat situațiunea acesteia, 'i-a făcut existența cu mult mai dificilă, 'i-a cauzat prin urmare un prejudiciu ce nu poate fi tăgăduit ;

Că, dacă în organizațiunea noastră socială cercetarea paternității este încă interzisă, legile existente conțin însă un principiu mare (art. 998 c. c.), acela că orice faptă a omului care păgubește pe cineva dă dreptul acestuia să ceară dela justiție ca paguba să-i fie pe cât este omeneste cu putință reparată, prin plata unei sume de bani;

Că, admitându-se acțiunea pârâtei, nu se stabilește nicio legătură juridică între fiu și tatăl său natural, cari vor continua și în viitor să rămână tot streini unul altuia, ci se stabilește numai cauza generatoare a drepturilor reclamantei ;

Considerând că este apoi de datoria justiției ca să îndrepteze moravurile sociale determinând pe cât se poate mai bine sfera obligațiunilor fiecăruia, garantând astfel drepturile tuturor și cu modul acesta înlăturând actele violente datorite unor revolte sufletești lesne de înțeles ;

Că, este bine ca fiecare să știe că o faptă care i-a cauzat o mulțumire, fie ea chiar trecătoare, dacă a pricinuit cuiva o pagubă este dator să o repare, chiar dacă cel păgubit a împărtășit cu el aceea mulțumire, când vina celui păgubit nu este mai mare ca a celui ce l-a păgubit ;

Că a lăsa pe reclamantă, — după ce a împărtășit cu ea mulțumirile dragostei, — fără sprijin, la voea întâmplării și cu un copil în sarcina ei, ar fi a o determina pe aceasta într'un moment de desnădejdie să recurgă la sinucidere sau la crimă ;

Că, astfel fiind, acțiunea acesteia fiind pe deplin întemeiată pe motive și de drept și de fapt, și de prudență socială, judecătoria numai trecând peste aceste motive și făcând o prea severă aplicațiune a textelor de lege și a dovezilor administrate în instanță, a respins acțiunea reclamantei, apelul acesteia urmează a fi admis admitându-i-se astfel și acțiunea.

Pentru aceste motive, redactate de d-l. judecător N. Petrescu-Comnen, admite apelul.

Semnați: C. H. Rosetti, N. P. Comnen.

JURISPRUDENȚA STRAINA

CURTEA DE CASAȚIUNE DIN FRANȚA

Audiența din 4 Ianuarie 1910

CERCETAREA MATERNITĂȚII.— PROBA TESTIMONIALĂ.— ÎNCEPUT DE PROBĂ SCRISĂ.— APLICAREA ART. 324 C. FR. (297 C. ROM.), IAR NU A ART. 1347 C. C. FR. (1197 § 2 C. CIV. ROM.).— ART. 341 C. FR. (308 C. RON).

Copilul natural care exercită acțiunea în cercetarea maternității, poate să dovedească filiațiunea sa naturală prin martori, conform art. 341 c. civil (308 c. civ. rom.), decâteori se întemeiază pe un început de dovadă scrisă, rezultând din acte publice sau private, emenate dela una din părțile ce figu-

rează în contestație, sau care ar avea vreun interes în chestiune, dacă ar fi în viață.

(Din Sirey, 1910, partea 1-a, pag. 304).

Observație.— Chestiunea de a se ști dacă art. 308 din codul civil, care permite copilului natural de a-și dovedi filiațiunea sa prin martori, față de mama sa naturală, decâteori el se întemeiază pe un început de probă scrisă, a înțeles a se referi la începutul de probă prevăzut de art. 1197 § 2, sau la acel prevăzut de art. 297, este foarte controversată atât în doctrină cât și în jurisprudență.

Curtea noastră de casație a decis că începutul de probă scrisă la care a înțeles a se referi legiuitorul în specie, nu este acel prevăzut de art. 297, aplicabil numai la filiațiunea legitimă, ci la acel prevăzut de art. 1197; însă această soluție a fost cu drept cuvânt criticată de d-l profesor D. Alexandresco, atât în coloanele acestui ziar (*Dreptul*, din 1904, No. 1), cât și în *Recueil général des lois et des arrêts* (Sirey), anul 1905, partea 4 (jurisprudență străină), pag. 7. A se vedea elementele acestei celebre controverse în *Tratatul de drept civil al d-lui D. Alexandresco*, tom. II, pag. 340 urm. (ed. 2-a), precum și numeroasele autorități citate într'un sens și într'altul, acolo, în note. S. R.

GRIGORE V. MANIU

O veste din cele mai triste ne-a surprins ca un trăsnet. Amicul și fostul nostru coleg de redacțiune, Grigore Maniu, a încetat subit din viață.

Luni, 10 Ianuarie, se înapoiase la domiciliul său din str. Plantelor 50 bis, venind dela Curtea de casație, unde a pledat un proces al Direcției C. F. R., când deodată s'a simțit rău și în câteva minute a sucombat.

Grigore Maniu era licențiat în drept dela Paris. Reintors în țară la 1887, s'a înscris în barou și a debutat pe lângă D. C. Popescu, card l-a îndrumat în exercițiul avocaturii, atașându-l și la această revistă ca prim-redactor.

Pe lângă rezumatul sintetic al hotărârilor, el a publicat în aceste coloane multe adnotații și articole referitoare la diferite chestiuni de drept, mai ales în materie comercială.

În 1896, a intrat în magistratură ca judecător-sindic la tribunalul comercial de Ilfov, și după doi ani a trecut ca grefier la Curtea de casație, funcțiune care a părăsit-o după puțin timp pentru postul de avocat la Direcția C. F. R.

Fire blândă și de o modestie rară, lui Gr. Maniu i-a plăcut să stea retras și să se consacre studiului și ocupațiunilor sale profesionale. El e autorul unui tratat de drept comercial, din care a publicat trei volume, lucrare premiată de Academia Română.

În 1894 a fost decorat cu *Bene-Merenti* clasa I pentru scrieri juridice.

După retragerea sa dela *Dreptul*, a trecut la *Curierul judiciar*, care a avut într'ânsul un colaborator foarte activ și apreciat.

Nu sunt decât câteva zile de când, aducându-și aminte de vechile sale legături cu revista noastră, ne-a adus un articol care s'a publicat în *Dreptul* dela 6 Ianuarie. Avut-a el presimțirea că aceasta va fi ultima manifestare a inteligenței sale ?

Cu Gr. Maniu dispăre una din figurile cele mai simpătice ale baroului nostru, unde el era foarte stimat și considerat. El moare în vârstă de 51 ani și lasă o soție nemângâiată și cinci copii, între cari d-șoara Rodica Maniu, o talentată artistă în pictură, sosită de curând din Paris.

Trimitem îndureratei familii expresiunea sentimentelor noastre de sinceră simpatie.